

Oponentský posudek disertační práce Mgr. Veroniky Köhlerové:

"Nové možnosti experimentálního zajištění základů přírodovědného vzdělávání".

Zpracoval: Doc. PhDr. Jiří Dvořáček, CSc., VŠE v Praze

Dizertační práce Mgr. Veroniky Köhlerové je odborným zaměřením velmi aktuální a svým způsobem ojedinělá. Je známou skutečností, že zájem dětí o o přírodní jevy se projevuje již v předškolním věku, ne vždy však naleznou u svých rodičů relevantní poučení. O to významnější roli sehrává předškolní vzdělávání v dobře vedené mateřské škole. Rámcový vzdělávací program naznačuje určité možnosti rozšiřování přírodovědných znalostí, přesto metodické materiály nejsou pro učitelky MŠ dostačující. V současnosti začíná převládat trend využití informačních technologií od raného dětského věku. Informace dětí se ale často vzdalují od reality. Přestávají poznávat svět okolo sebe s využitím všech svých smyslů. V přírodovědném poznávání má nezastupitelný význam experiment, který se v současnosti ze školní výuky vytrácí. Zajímavá myšlenka zajistit jeho možnost uplatnění již v prvotním poznávání dětí na úrovni mateřských škol je proto velmi přínosná.

Autorka si ve své práci klade za cíl vytvořit didaktický materiál, který by dětem v předškolním věku umožnil smyslové poznání přímou experimentací a zároveň obohatil znalosti učitelek mateřských škol. Experimentální sada obsahuje kromě základních potřeb zároveň metodický materiál pro zajištění přírodovědných pokusů již v úrovni mateřských škol, ale následně i na 1. stupni základních škol, případně pro zájmovou činnost. Pomůcka byla realizována, včetně metodické příručky a dalšího zabezpečení s využitím ICT. Je potěšitelné, že již začala být využívána v praxi, s pozitivními ohlasy. Za významné považuji, že nebyla opomenuta ani příprava budoucích učitelů a současně byla navržena koncepce předmětu jejich vysokoškolské přípravy, která bude rovněž realizována.

Netradičně v oblasti dizertačních prací zaměřených na pedagogiku nejsou autorkou využívány pouze pedagogické metody výzkumu. Z pohledu oponenta tuto skutečnost však nepovažuji za nedostatek. Je pochopitelné, že při zaměření na oborovou didaktiku jsou využívány především empirické metody oborových přírodovědných didaktik. Zde hraje hlavní roli dobře připravený experiment a pozorování probíhajících jevů. Z pedagogických postupů byly využity metoda dotazníku a hodnocení expertů.

Jak již bylo řečeno, autorkou vytvořený didaktický materiál již začal být využíván v pedagogické praxi. Na základě průzkumu v mateřských školách i mezi studenty vysoké školy lze konstatovat přínosnost práce. Konečné závěry lze učinit až po větším rozšíření tohoto materiálu v předškolních a dalších vzdělávacích institucích. Navržená pomůcka včetně metodické příručky má kvalitní úroveň zpracování garantovanou profesionálním výrobcem Lach-ner (viz odkaz na webových stránkách firmy) a je dostupná školám za přijatelnou cenu.

Práce je po formální stránce velmi dobře zpracována, ať již strukturou, či názorností. Je promyšleně rozvržena s cílem zefektivnění pedagogické praxe. Lze ocenit, že dizertační práce vyústila v realizaci dostupné pomůcky, metodických materiálů a v současnosti významného využití ICT jako komunikace mezi autory a uživateli. Na škodu však je, že se zde objevuje několik překlepů a gramatických nedostatků, které by v práci být neměly. Za určitý nedostatek považuji, že při hodnocení průzkumů není uveden počet oslovených respondentů, což může vést k určitému zkreslení výsledků. Rovněž upozorňuji, že autorka zcela nespécifikovala svůj osobní přínos v rámci celkových projektů, na nichž se podílela většinou jako spoluautorka, vlastní přínos měl být blíže specifikován. U obhajoby se autorka k této připomínce vyjádří.

Dotazy k obhajobě:

V čem spočívá osobní přínos autorky v rámci celkových projektů, na nichž se podílela většinou jako spoluautorka?

Jakým způsobem lze zajistit informovanost mateřských škol o materiálu, případně jeho distribuci?

Předložená disertační práce splňuje podmínky doktorského studia a doporučuji její obhajobu ve studijním programu pedagogika-didaktika chemie.

Praha, 2. 9. 2013

Doc. PhDr. Jiří Dvořáček, CSc.